Hälso- och sjukvårdsnämnden

SÄRSKILT UTTALANDE
2022-05-24

Socialdemokraterna
I STOCKHOLMSREGIONEN

Ärende 18
HSN 2022-0354

Yttrande över revisionsrapport 11/2021 Erfarenheter från coronapandemin – utvecklingen av hälso- och sjukvården efter krisen

Socialdemokraterna välkomnar regionrevisorernas rapport *Erfarenheter från coronapandemin – utveckling av hälso- och sjukvården efter pandemin*. Vi har återkommande under pandemin varit kritiska till att utvärderingen av coronapandemin upphandlades och utfördes av en extern aktör. Enligt vår mening borde regionrevisorerna fått granskningsuppdraget från början.

Regionrevisorernas aktuella rapport fastslår ett flertal områden som behöver inkluderas för att hälso- och sjukhusvårdsnämnden ska kunna ta tillvarata erfarenheterna av pandemin och lära för framtiden. Flera av dessa har även vi socialdemokrater lyft under pandemin. Det handlar om hur pandemin påverkade prioriteringarna i vården; hur resurserna inom hälso- och sjukvårdssystemet har använts och fördelats t ex möjligheterna att kunna flytta vårdpersonal mellan vårdgivare (privata och offentliga) och uppdrag; samt hur vårdstrukturen i Region Stockholm har påverkat krisberedskapen t ex möjligheten att öka antalet vårdplatser på akutsjukhusen.

Redan i regionrevisorernas årsrapport 2020 för hälso- och sjukvårdsnämnden [HSN 2021-0963] konstaterades att det har saknats en beredskap för hanteringen av det utdragna krisläget under coronapandemin. Revisorerna ansåg att det hade behövts en tydlig, transparent och flexibel organisation för hantering av framtida kriser för att motverka informell styrning. Revisorerna menade även i sin rapport att hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen behöver tydliggöra beslutsstrukturen och kommunicera en gemensam bild av, ansvar och befogenheter i händelse av en kris. De ansåg även att hälso- och sjukvårdsnämnden behöver stärka beslutsfattandet i händelse av kris så att nämnden kan ha fortsatt kontroll över de beslut som fattas inom dess verksamhet.

Den oberoende utvärderingen av Region Stockholms hantering av covid-19 bekräftar bristerna i styrning och koordinering i regionens krisarbete, som regionens egna revisorer påtalat. Bristerna i beredskapsplaner, regional

samordning, roller och beslutsfattande beskrivs i utvärderingen som mycket allvarliga.

Vi socialdemokrater har löpande under pandemin efterfrågat ökad transparens när det gäller styrning och ledning i händelse av kris. Under pandemin upprättade Region Stockholm en regional särskild sjukvårdsledning (RSSL). Det fanns en allvarlig otydlighet kring till vilket demokratiskt valt organ RSSL rapporterar till. Därför har vi i samband med revideringen av Regional katastrofmedicinsk beredskapsplan yrkat på ett klargörande. Detta har röstats ned. Det råder även en otydlighet kring ansvarsfördelningen mellan krisledningsnämnden samt hälso- och sjukvårdsnämnden samt trafiknämnden. Även detta har vi yrkat på förtydligande i beredskapsplanen.

Den oberoende utvärderingen av Region Stockholms hantering av covid-19 kritiserar regionens vaccinationsarbete på flera genomgripande punkter. Dels har en detaljerad vaccinationsplan saknats vilket har orsakat ett genomförande som präglats av att frågor och beslut hanterats ad hoc. Regionens strategidokument gällande breddvaccineringen har saknat detaljerat scenarioplanering och har därmed inte kunnat hantera osäkerheter och nya besked. Detta har varit särskilt allvarligt eftersom planeringen och genomförandet av vaccinationen har varit beroende av beslut och besked från Folkhälsomyndigheten och den Europeiska läkemedelsmyndigheten som ofta kommit tätt inpå.

Vi socialdemokrater har i ett tidigt skede krävt en tydlig regional plan för vaccineringen. Vi har återkommande föreslagit detta (S-skrivelse HSN 201208 respektive 2011215) och kommunikation som tydligt redovisar vilka prioriteringar som görs. Vi har föreslagit att planen ska återkopplas till de folkvalda men detta har inte hörsammats. Vi anser att regionen hade behövt en transparent process där vi folkvalda i en konstruktiv ton skulle besluta om genomförandet av vaccineringen för prioriterade grupper samt breddvaccineringen. Det moderatledda styret i Region Stockholm har valt att lägga tid på att kritisera myndigheter och regionerna istället för att ta eget ansvar för beredskap och genomförande. Rekordlångsam vaccinering av äldre i hemmet, kraftigt försenade mobila vaccinationsbussar samt en ojämlik placering och öppnande av vaccinationsmottagning i regionen är de tydligaste bevisen på detta.

Gällande personal och resurser riktar den oberoende utvärderingen skarp kritik mot att Region Stockholm inte kunnat allokera personal dit behovet varit som störst under pandemin. Revisionsföretaget KPMG konstaterade redan i sin första delrapport bland annat att det under pandemin varit svårt

att mobilisera vårdpersonal för att täcka behoven vid akutsjukhusen genom exempelvis inlåning från andra regioner. Regionen saknade också en mer detaljerad kompetenskartläggning av vårdpersonal verksam i regionen delvis pga av att det inte går att få personalstatistik från de privata vårdgivarna som bedriver vård med offentliga medel.

Vi socialdemokrater har återkommande kritiserat att akutsjukhusen under pandemin inte har fått tillräcklig hjälp ifrån de privata vårdgivarna. Den offentliga vården ställde om för att hantera pandemin, medan stora delar av den privata vården kunde arbeta på som vanligt med enklare besvär. Regionen har saknat en struktur och reglering i vårdavtalen för att kunna ställa krav på att personal från privata vårdgivare ska kunna flyttas dit behoven är som störst – även i ett långvarigt krisläge som pandemin inneburit. Istället bygger detta helt på frivillighet. För vården i Region Stockholm där en tredjedel av vården utförs av privata vårdgivare får det konsekvenser och principen om vård efter behov har frångåtts i flera fall när vården på sjukhusen tvingats ställas in medan vården hos privata aktörer kunnat fortsätta – trots konkurrensen om t ex narkosresurser.

Många privata vårdgivare, inte minst ideella aktörer, har gjort viktiga insatser, men faktum kvarstår att alldeles för få lånades in till covidvården. Samtidigt har vårdpersonalen på akutsjukhusen arbetat mycket hårt och inte fått någon avlastning. Vi socialdemokrater har därför återkommande förslagit att hälso- och sjukvårdsnämnden ska uppdras att revidera samtliga vårdavtal i syfte att säkerställa att alla offentligt finansierade vårdgivare ska bistå med vårdpersonal, skyddsmateriel, läkemedel och andra resurser i händelse av kris.

Talla Alkurdi (S) m.fl.